

Europese integratie en welvaartsstaten: tragisch dilemma?

Frank Vandenbroucke

Perspectief op een betere wereld: Colloquium naar
aanleiding van het emeritaat van Prof. dr. Rik Coolsaet

Gent, 15 september 2016

Europese integratie en sterke nationale welvaartsstaten: een tragisch dilemma?

- De *founding fathers* geloofden in...
  - convergentie door integratie
  - cohesie in de convergentie

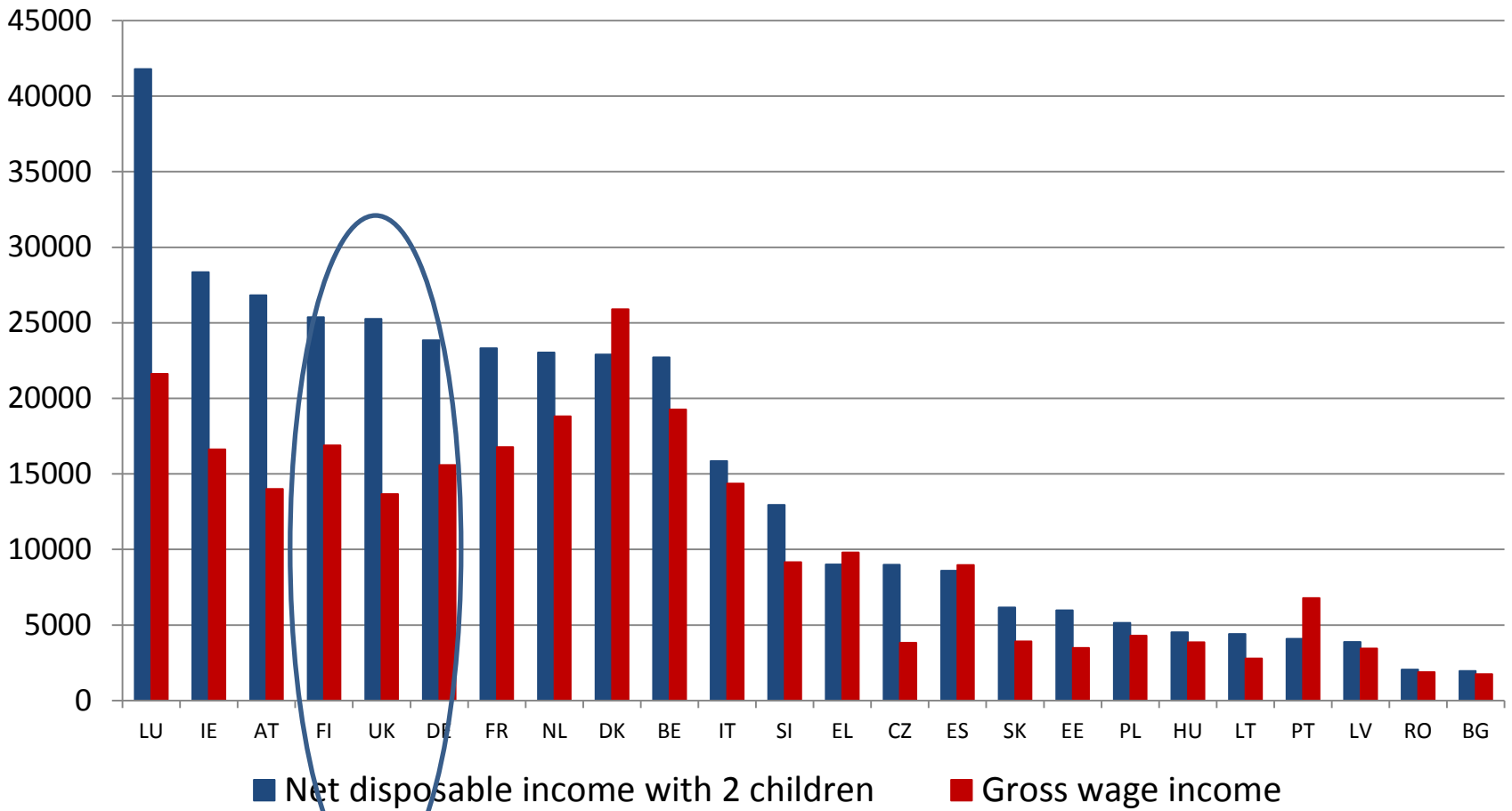
Europese integratie en sterke nationale welvaartsstaten: een tragisch dilemma?

- De *founding fathers* geloofden in...
  - convergentie door integratie
  - cohesie in de convergentie
- Deze optimistische hypothese lijkt sinds het midden van de jaren 2000 niet meer te kloppen: groeiende ongelijkheid binnen en tussen lidstaten

Europese integratie en sterke nationale welvaartsstaten: een tragisch dilemma?

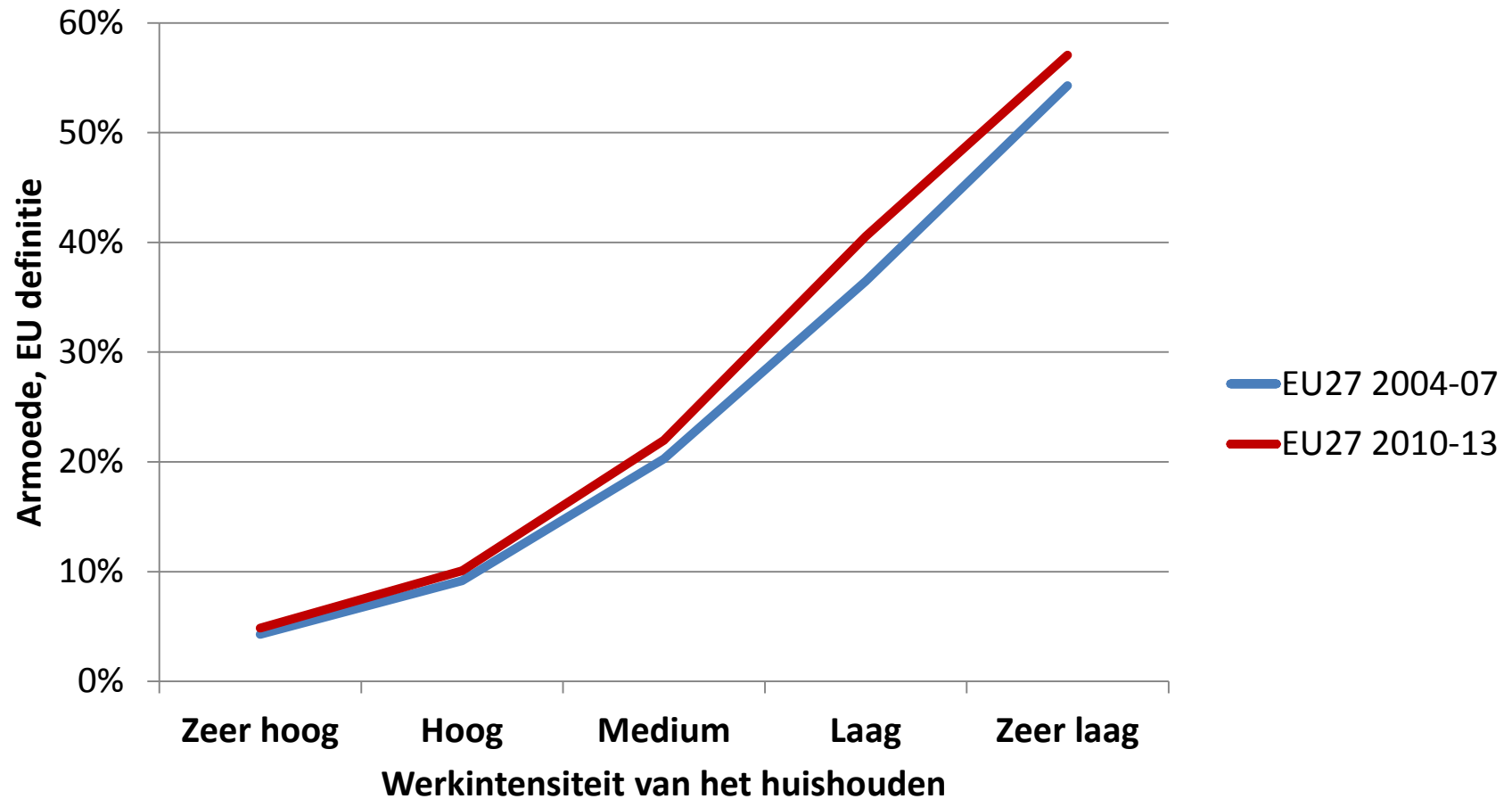
- De *founding fathers* geloofden in...
  - convergentie door integratie
  - cohesie in de convergentie
- Deze optimistische hypothese lijkt sinds het midden van de jaren 2000 niet meer te kloppen: groeiende ongelijkheid binnen en tussen lidstaten
- Oorzaken?
  - Een tragisch dilemma?

Wat overheden kunnen: netto-koopkracht van minimumloner met partner en twee kinderen

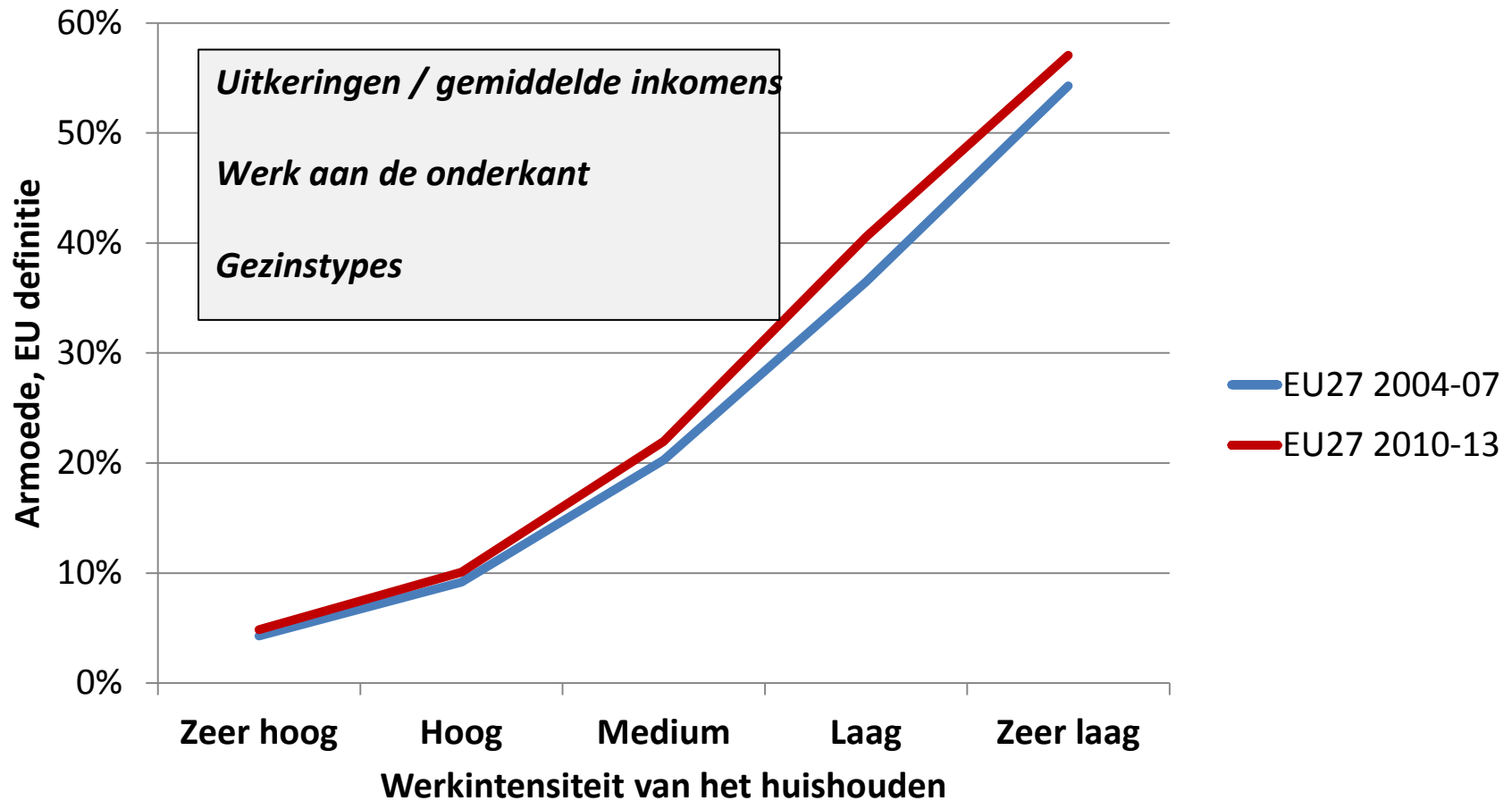

Bron: CSB/MIPI

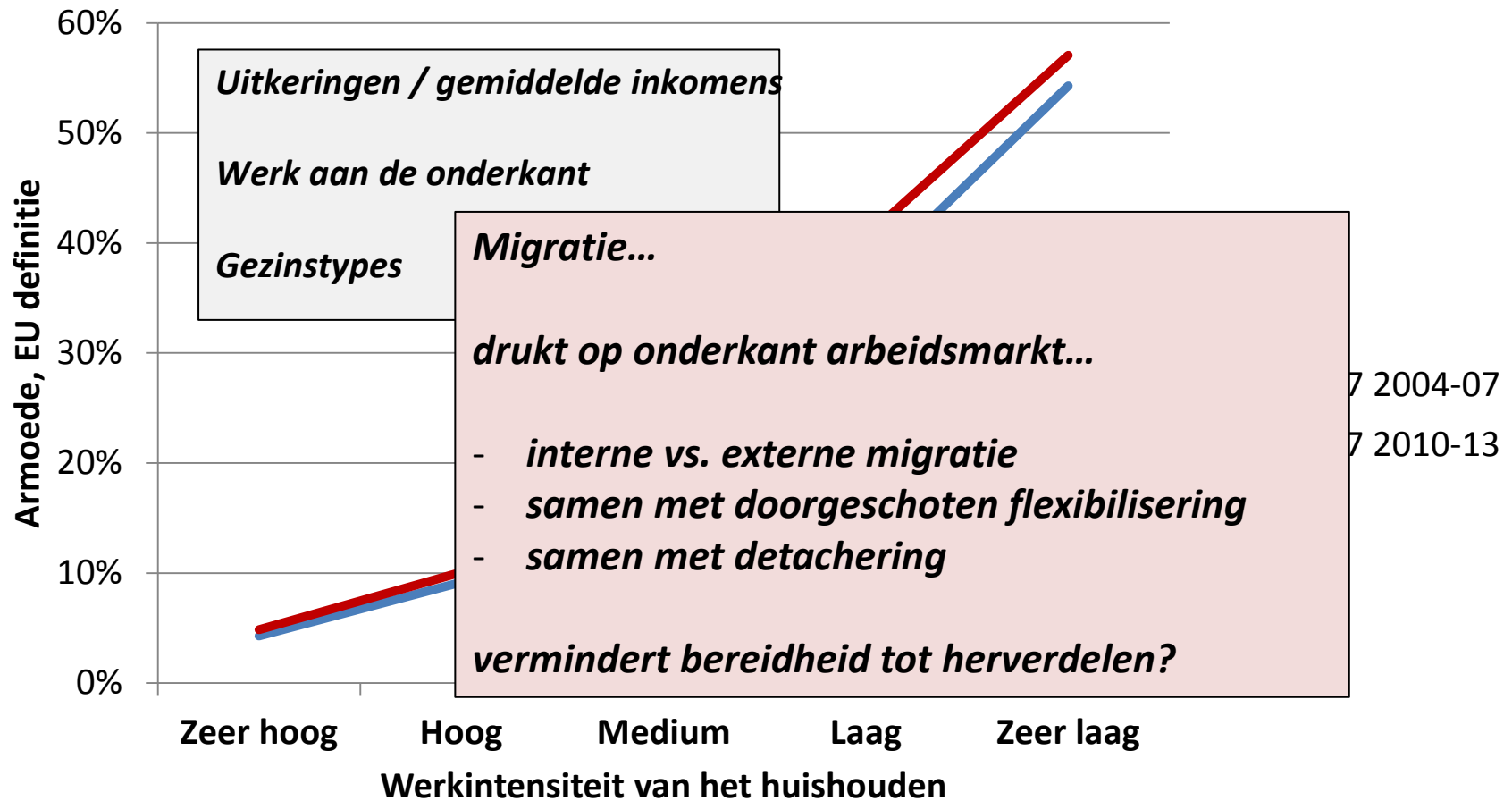
Armoederisico volgens werkintensiteit van het huishouden (bevolking < 60 jaar)

Armoederisico volgens werkintensiteit van het huishouden (bevolking < 60 jaar)

Armoederisico volgens werkintensiteit van het huishouden (bevolking < 60 jaar)

Europese integratie en sterke nationale welvaartsstaten: een tragisch dilemma?

- De *founding fathers* geloofden in...
  - convergentie door integratie
  - cohesie in de convergentie
- Deze optimistische hypothese lijkt sinds het midden van de jaren 2000 niet meer te kloppen: groeiende ongelijkheid binnen en tussen lidstaten
- Oorzaken?
  - Een tragisch dilemma? *Beleidsvermogen is essentieel!*
  - Constructiefouten in de muntunie

EMU: een muntunie zonder schokdemper

- Werkloosheidsverzekering wordt in muntunies centraal georganiseerd of centraal ondersteund
- Paradox: VSA consolideren zwakke solidariteitsmechanismen in de staten met solidariteitsmechanismen op het federale niveau; EU lukt er niet in om sterke solidariteitsmechanismen in de staten te ondersteunen met solidariteit op het EU niveau
- Piste: nationale werkloosheidsverzekeringen in EMU *herverzekeren*
- Puzzel van:
  - Bindende afspraken $\Leftrightarrow$ soevereiniteit
  - Wantrouwen $\Leftrightarrow$ solidariteit
  - Fobie voor *moral hazard*, die ons verhindert om ze aan te pakken

Een Europese Sociale Unie

Een Europese Sociale Unie:

- ondersteunt nationale welvaartsstaten in sommige van hun sleutelfuncties (op systeemniveau, bv. stabilisatie, handhaving minimumlonen, belastingconcurrentie...)
- oriënteert de ontwikkeling van nationale welvaartsstaten met algemene sociale standaarden en doelstellingen, waarbij keuze van 'ways and means' bij lidstaten ligt;
- op basis van een operationele definitie van het Europese sociale model.

⇒ Solidariteit, binnen lidstaten, tussen lidstaten

⇒ Wederkerigheid als basis om beleidsvermogen te heroveren

www.frankvandenbroucke.uva.nl